Euroopa Liidu
Teataja

ET
L-seeria

2024/1728

18.6.2024

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2024/1728,

6. detsember 2023,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 575/2013 seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, milles täpsustatakse, millistel asjaoludel on täidetud omavahel seotud klientide rühmade tuvastamise tingimused

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrust (EL) nr 575/2013, mis käsitleb krediidiasutuste suhtes kohaldatavaid usaldatavusnõudeid ja millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012, ([1]) eriti selle artikli 4 lõiget 4,

ning arvestades järgmist:

(1) Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 39 määratletud omavahel seotud klientide rühmade tuvastamine peaks viima selliste füüsiliste või juriidiliste isikute tuvastamiseni, kes on idiosünkraatiliste riskiteguritega nii tihedalt seotud, et oleks mõistlik käsitleda neid ühe riskina. Kui ei ole selge, millise seotuse kategooria alla tuleks eri isikute omavaheline seotus liigitada, tuleks lähtuda üldisest konservatiivsuse põhimõttest ja eeldada, et on tegemist ühe riskiga. Seetõttu tuleks asjaolusid, mille korral on täidetud omavahel seotud klientide rühmade tuvastamise tingimused, mõista mittetäielike loeteludena. Juhtumid, kus füüsilised või juriidilised isikud on seotud üksnes seetõttu, et nad sõltuvad ühistest geograafilistest või valdkondlikest välistest teguritest, ei tohiks viia omavahel seotud klientide rühma tuvastamiseni.

(2) Et selgitada asjaolusid, mille korral kontrollitingimus on täidetud, et teha kindlaks ühe riski olemasolu, kui kaks või enam juriidilist isikut on sama konsolideeritud finantsaruande osa, tuleks kontrollitingimust pidada täidetuks isegi juhul, kui kontrolliva füüsilise või juriidilise isiku suhtes puuduvad riskipositsioonid, kuna konsolideerimisgrupis võib tekkida finantsraskuste dominoefekt, isegi kui kontrolliva füüsilise või juriidilise isiku suhtes ei ole riskipositsioone.

(3) Kuna kontrollisuhe ei piirdu isikutega, kes kuuluvad samasse konsolideerimisgruppi, on vaja sätestada asjaolud, mille korral kaks või enam füüsilist või juriidilist isikut moodustavad kontrolli alusel ühe riski, isegi kui konsolideeritud finantsaruandeid ei koostata, kuna tegemist on füüsiliste isikutega või kuna juriidilised isikud on asutatud kolmandas riigis või nende suhtes kohaldatav õiguskord ei nõua finantskonsolideerimist. Eelkõige juhul, kui füüsilisel või juriidilisel isikul on häälteenamus või suutlikkus ametisse nimetada või ametist tagandada juhtorgani enamust või tal on valitsev mõju teise isiku üle, tuleks kontrollitingimused lugeda täidetuks.

(4) Lisaks on vaja täpsustada täiendavaid asjaolusid, mille puhul kaht või enamat füüsilist või juriidilist isikut võib käsitada ühe riskina, kuna ühel neist on otsene või kaudne kontroll teise või teiste üle. Eelkõige juhul, kui füüsilisel või juriidilisel isikul on õigus või suutlikkus otsustada teise isiku strateegia või oluliste tehingute üle või kui tal on õigus või suutlikkus koordineerida ühe või mitme juriidilise isiku juhtimist, tuleks neid asjaolusid pidada valitsevaks mõjuks ja seega kontrolli alusel riski seisukohast terviku tingimustele vastavaks.

(5) On vaja täpsustada asjaolud, mida tuleks ühe riski tuvastamisel vähemalt arvesse võtta, kui hinnatakse majanduslikku sõltuvust. Majanduslik sõltuvus tähendab, et füüsiliste või juriidiliste isikute vahelised suhted võivad tekitada rahastamis- või tagasimakseraskusi ning neid ei saa õigeaegselt asendada, ilma et kaasneksid ülemäärased lisakulud, st kulud või väiksemad tulud, mis võivad põhjustada tagasimakseraskusi.

([1]) ELT L 176, 27.6.2013, lk 1.

(6) Lisaks tuleb kindlaks määrata, millistel tingimustel eksisteerivad üheaegselt kontrolli- ja majandusliku sõltuvuse tingimused. Kui kaks või enam füüsilist või juriidilist isikut kujutavad endast kontrollil põhinevat ühtset riski ning üks või mitu neist on nii tihedalt seotud ja sõltuvad teisest füüsilisest või juriidilisest isikust või isikutest, et nad on majanduslikult sõltuvad, peaks kõiki neid isikuid käsitama kokkuvõttes ühe riskina. Kontrolli ja majandusliku sõltuvuse koosesinemise hindamisel peaksid finantsinstitutsioonid kaaluma iga juhtumit eraldi, võttes arvesse võimalikke seoseid, mis põhinevad konkreetsetel asjaoludel. Kui eri kontrollirühmadesse kuuluvad isikud on omavahel seotud ka majandusliku sõltuvuse kaudu, tuleks kõik need isikud rühmitada ühte omavahel seotud klientide rühma. Selline rühm peaks hõlmama kontrollirühma, kõiki majanduslikult sõltuvaid isikuid ja mis tahes isikuid, keda majanduslikult sõltuv isik või isikud kontrollivad.

(7) Selleks et võtta arvesse võimalust, et erandlike asjaolude esinemine võib välistada ühe riski olemasolu, peaks finantsinstitutsioon olema võimeline esitama piisavaid tõendeid selle kohta, et kaks või enam füüsilist või juriidilist isikut ei kujuta endast ühte riski, hoolimata sellest, et nende isikute puhul on täidetud omavahel seotud klientidena käsitamise tingimused. Sellistel juhtudel ei või finantsinstitutsioonid määratleda neid isikuid omavahel seotud klientide rühmana.

(8) Käesolev määrus põhineb Euroopa Pangandusjärelevalve poolt komisjonile esitatud regulatiivsete tehniliste standardite eelnõul.

(9) Euroopa Pangandusjärelevalve on korraldanud avalikud konsultatsioonid käesoleva määruse aluseks olevate regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu kohta, analüüsinud võimalikke seonduvaid kulusid ja kasu ning küsinud nõu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1093/2010 ([2]) artikli 37 kohaselt loodud pangandussektori sidusrühmade kogult,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikli 1

Kontrollisuhe

1. Kaht või enamat füüsilist või juriidilist isikut käsitatakse ühe riskina, kuna ühel neist on otsene või kaudne kontroll teise või teiste üle, kui üks neist peab koostama konsolideeritud finantsaruanded, mis hõlmavad teist või teisi vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL ([3]) artikli 22 lõigetele 1 ja 2 või rahvusvahelisele finantsaruandlusstandardile (IFRS) 10, nagu on sätestatud asjaomase liikmesriigi õiguses.

2. Lõiget 1 kohaldatakse ka juriidiliste isikute suhtes, keda konsolideeritud finantsaruanded ei sisalda direktiivis 2013/34/EL või IFRS 10s sätestatud vabastuste või erandite tõttu, nagu on sätestatud asjaomase liikmesriigi õiguses.

3. Kui lõiget 1 ei kohaldata, käsitatakse kaht või enamat füüsilist või juriidilist isikut ühe riskina, kuna ühel neist on otsene või kaudne kontroll teise või teiste üle, järgmistel asjaoludel:

a) füüsilisel või juriidilisel isikul on teises isikus või teistes isikutes häälteenamus;

b) füüsilisel või juriidilisel isikul on õigus või suutlikkus nimetada ametisse või ametist tagandada enamikku teise isiku või isikute haldus-, juhtimis- või järelevalveorgani liikmetest;

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1093/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12).

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

c) füüsiline või juriidiline isik võib seaduse, lepingu või asutamislepingu või põhikirja sätete alusel kasutada valitsevat mõju teise isiku või teiste isikute üle.

4. Kui lõikeid 1, 2 või 3 ei kohaldata, võib kaht või enamat füüsilist või juriidilist isikut käsitada ühe riskina, kuna ühel neist on otsene või kaudne kontroll teise või teiste üle, järgmistel asjaoludel (mittetäielik loetelu):

a) füüsilisel või juriidilisel isikul on õigus või suutlikkus otsustada teise isiku või teiste isikute strateegia üle või juhtida teise isiku või teiste isikute tegevust;

b) füüsilisel või juriidilisel isikul on õigus või suutlikkus otsustada teise isiku või teiste isikute oluliste tehingute, sealhulgas kasumi või kahjumi ülekandmise üle;

c) füüsilisel või juriidilisel isikul on õigus või suutlikkus koordineerida ühe või mitme juriidilise isiku juhtimist.

5. Erandina lõigetest 1, 2 ja 3, kui finantsinstitutsioon saab erandjuhtudel tõendada, et ei esine üks risk, kuigi kahe või enama füüsilise või juriidilise isiku puhul esinevad kõnealustes lõigetes osutatud asjaolud, ei pruugi finantsinstitutsioon määratleda neid isikuid omavahel seotud klientide rühmana.

Artikli 2

Majanduslik sõltuvus

1. Kaht või enamat füüsilist või juriidilist isikut käsitatakse ühe riskina, kuna nad on omavahel seotud nii, et kui ühel neist tekib finantsraskusi, eelkõige rahastamis- või tagasimakseraskusi, tekib teisel või teistel tõenäoliselt finantsraskusi mis tahes järgmisel asjaolul (mittetäielik loetelu):

a) kui füüsilise või juriidilise isiku maksejõuetus või makseviivitus toob tõenäoliselt kaasa teise füüsilise või juriidilise isiku maksejõuetuse või makseviivituse;

b) kui füüsiline või juriidiline isik on täielikult või osaliselt taganud teise füüsilise või juriidilise isiku riskipositsiooni ja see on garantii andja jaoks nii märkimisväärne, et garantii andjal tekib nõude tekkimisel tõenäoliselt finantsraskusi;

c) kui märkimisväärne osa füüsilise või juriidilise isiku kogutuludest või kogukuludest tuleneb tehingutest teise füüsilise või juriidilise isikuga, mida ei saa ilma ülemääraste lisakuludeta õigeaegselt asendada;

d) kui märkimisväärne osa füüsilise või juriidilise isiku toodetud toodetest või osutatud teenustest müüakse või osutatakse teisele füüsilisele või juriidilisele isikule, ja seda suhet ei saa ilma ülemääraste lisakuludeta õigeaegselt asendada;

e) kui märkimisväärne osa füüsilise või juriidilise isiku nõuetest või kohustustest on seotud teise füüsilise või juriidilise isikuga;

f) kui kahe või enama füüsilise või juriidilise isiku laenu tagasimaksmise eeldatav rahastamisallikas on sama ja ühelgi neist isikutest ei ole muud sõltumatut sissetulekuallikat, millest laenu saab teenindada ja täielikult tagasi maksta, ning eeldatavat rahastamisallikat ei saa ilma ülemääraste lisakuludeta õigeaegselt asendada;

g) kui eeldatakse, et ühe füüsilise või juriidilise isiku finantsraskused põhjustavad teisele füüsilisele või juriidilisele isikule raskusi oma kohustuste täielikul ja õigeaegsel tagasimaksmisel, sest nendel isikutel on ühiseid juriidilisi või lepingulisi kohustusi finantsinstitutsiooni ees;

h) kui kaks või enam füüsilist või juriidilist isikut tuginevad rahastamisel suuremas osas samale allikale ning selle rahastamisallika maksejõuetuse või makseviivituse korral ei saa seda rahastamisallikat ilma ülemääraste lisakuludeta õigeaegselt asendada;

i) kui kahte või enamat juriidilist isikut juhitakse ühtsetel alustel, nagu on osutatud direktiivi 2013/34/EL artikli 22 lõike 7 punktis a;

j) kui kahe või enama juriidilise isiku juhtorganid koosnevad suuremas osas samadest isikutest, nagu on osutatud direktiivi 2013/34/EL artikli 22 lõike 7 punktis b;

k) kui häälteenamus kahes või enamas juriidilises isikus kuulub samale füüsilisele või juriidilisele isikule.

2. Erandina lõikest 1, kui finantsinstitutsioon saab erandjuhtudel tõendada, et ei esine üks risk, kuigi kahe või enama füüsilise või juriidilise isiku puhul esineb üks või enam asjaolu, millele on osutatud kõnealuses lõikes, ei pruugi finantsinstitutsioon määratleda neid isikuid omavahel seotud klientide rühmana.

Artikli 3

Kombineeritud kontrollisuhted ja majanduslikud sõltuvused

1. Kolme või enamat füüsilist või juriidilist isikut käsitatakse ühe riskina, kui kaks või enam neist isikutest moodustavad artikli 1 kohase kontrolli kaudu ühe riski (kontrollirühm) ja üks või mitu füüsilist või juriidilist isikut on artikli 2 kohase majandusliku sõltuvuse kaudu seotud ühe või mitme kontrollirühma kuuluva isikuga.

2. Kui isik, kes on seotud lõikes 1 osutatud majandusliku sõltuvuse kaudu, kuulub muusse omavahel seotud klientide rühma, kujutavad kõik isikud, keda see majanduslikult sõltuv isik kontrollib või kes ise on sellest isikust majanduslikult sõltuvad, endast ühte riski lõikes 1 osutatud kontrollirühma kuuluvate isikutega.

3. Erandina lõigetest 1 ja 2, kui finantsinstitutsioon saab erandjuhtudel tõendada, et ei esine üks risk, kuigi kolme või enama füüsilise või juriidilise isiku puhul esinevad kõnealustes lõigetes osutatud asjaolud, ei pruugi finantsinstitutsioon määratleda neid isikuid omavahel seotud klientide rühmana.

Artikli 4

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 6. detsember 2023

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN